

УДК 338.36; 338.46:37

Зухба О.М., к.е.н., доцент, докторант
Донецький національний технічний університет,
elenazukhba@mail.ru

ІНТЕГРАЦІЯ ІНТЕРАКТИВНИХ КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ЧИННИК ІННОВАЦІЙНОГО ВІДТВОРЕННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

Освоєння нових науково-технічних рубежів є пріоритетним напрямком стратегій усіх країн сучасного світу. Стійкий конкурентоспроможний розвиток економіки України багато в чому буде визначатися рівнем інноваційності її наукової та освітньої системи. Зміна технологічного способу виробництва в корені змінює вимоги до якості робочої сили. Традиційний спосіб придбання знань припускав, що інженер зможе вирішувати стандартні технологічні завдання; вся мета освіти зводилася до того, щоб навчити студентів розпізнавати стандартну ситуацію, згадати методи її вирішення й вірно застосувати їх. Сьогодні для всіх форм освіти є «задовільним» (тобто достатнім) репродуктивний рівень знань. Перехід до інноваційного суспільства вимагає, щоб фахівець не просто суворо дотримувався певної технології виробництва, не тільки адекватно реагував на відхилення від заздалегідь затвердженої програми, не тільки формував технологічно цю програму, а й ефективно діяв без будь-якої попередньої програми в безперервно мінливому світі.

Сьогодні обсяг інформації в деяких галузях знань подвоюється кожні півтора року. Одне з характерних явищ, притаманних сучасному суспільству, - постійно наростаючий «інформаційний бум». Тільки в 2005 р. світове співтовариство виробило понад 20000 петабайт (10^{15} байт) інформації наукового, економічного, політичного та іншого характеру [<http://www.codata.org>]. У цих умовах навчальні заклади в принципі не можуть забезпечити такий заділ знань, щоб його вистачило на все трудове життя.

Тому фахівець для збереження своєї кваліфікації та конкурентоспроможності повинен навчатися постійно, а завдання навчального закладу – навчити його вчитися самостійно.

Потік інформації, з яким стикається студент і якій він повинен переробити та осмислити, набагато перевищує його можливості якісного сприйняття інформації, в результаті чого знижується його інтерес та увага, якість засвоєного матеріалу. При цьому скорочення об'ємів матеріалів, що викладаються, може суттєво знизити якість підготовки спеціалістів, оскільки ця інформація є невід'ємною складовою сучасного світу. З іншого боку, студенти є активними користувачами мобільного зв'язку та мережі Інтернет. Згідно дослідженням, електронні джерела стали головними постачальниками інформації людьми в віці до 25 років. Все це зумовлює необхідність та створює можливість інтеграції мобільних і Інтернет - технологій в освітній процес. Це дозволить залучити студентів у взаємодію на основі вивченого матеріалу і розсунути межі навчання на основі самостійного практичного застосування отриманих знань в розборі кейсів, та ділових ігор, які проводяться у онлайн - режимі. Зростання інтересу студентів та їх залучення в освітній процес, якій виноситься за межі аудиторії, веде до більшої зацікавленості студентів, кращому засвоєнню навчального матеріалу, формуванню корпоративного духу та, як результат – зростанню якості їх трудового потенціалу. Ефективність такої роботи підтверджує досвід таких університетів, як Стенфорд, Гарвард та ін.

На жаль, використання українськими студентами можливостей мобільного та електронного зв'язку обмежується розповсюдженою практикою списування на екзаменах. Так відбувається насамперед тому, що викладач сам не прикладає зусиль для використання можливостей нових технологій в процесі навчання. При цьому мобільний зв'язок і доступ в Інтернет надають широкий спектр можливостей – як для адміністрування навчального процесу (пересилання розкладів, нагадувань,

доведення до відома студентів результатів іспитів тощо), так і безпосередньо навчання (поширення матеріалів посібників, курсів, аудіо- та відеолекцій, спільна дистанційна робота над проектами, створення самообучаючих суспільств). На Заході створюється багато навчальних каналів і трансляцій як між Вузами, так і між приватними особами. Цей досвід може бути використаний і в українській навчальній системі.

Сьогодні знизилася частка людей, що читають книги на паперових носіях, але зросло споживання електронних книг і цифрових текстів. Увага читачів розсіюється, стає все більш дискретною. Однак кількість сторінок в топ-100 бестселерів США помітно зросла за останні декілька років і продовжує зростати. Тобто змінюється сама технологія отримання та споживання інформації.

Використання мобільних технологій дійсно змінює суспільство. Так, робітник може сидіти на березі моря десь на Балі і, використовуючи зв'язок, виконувати свою роботу. Такі позитивні якості можна використовувати й в освіті. Для обговорення навчальних проблем, участі у конференціях, наукових семінарах, навіть для складання іспитів немає потреби знаходитися в навчальній аудиторії.

Є й інший важливий аспект зростання мобільності і розповсюдження Інтернету – зріст інформаційної відкритості суспільства і нівелювання можливостей цензури. Це говорить про те, що зростає реальна можливість вибору контенту, людина читає не те, що друкують газети, а й те, що вважає важливим, інтересним, релевантним, може всебічно вивчити питання з врахуванням максимальної кількості поглядів. Саме тому інтеграція інтерактивних комунікаційних технологій в освіту та щоденне життя є провідним чинником інноваційного відтворення людського капіталу в сучасних умовах.